

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГЫН ЗАХИРАМЖ

2025 оны 12 сарын 26 өдөр

Дугаар 523

Улаанбаатар хот

Ажлын хэсэг байгуулах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.1, 13.1.11 дэх заалт, 13.2 дахь хэсгийг үндэслэн ЗАХИРАМЖЛАХ нь:

1. Монгол Улсын Үндсэн хуульд заасан хүний үндсэн эрх, эрх чөлөөг бататган иргэн, хуулийн этгээдийн бизнесийн үйл ажиллагааг хязгаарласан зохицуулалт, төр-иргэний харилцаанд тогтсон хүнд суртлыг арилгах, төрийн үйл ажиллагааг цахим, ил тод, хариуцлагатай болгох, хүний эрхийг дээдэлсэн эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх “Чөлөөлье” санаачилгын хүрээнд тулгамдсан асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий дараах ажлын хэсгүүдийг байгуулсугай:

1.1. Хүний хөгжил, боловсрол, шинжлэх ухааны асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг 1 дүгээр хавсралтаар;

1.2. Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, дэд бүтэц, хөгжлийн төслүүдийн асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг 2 дугаар хавсралтаар;

1.3. Хот байгуулалтын асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг 3 дугаар хавсралтаар;

1.4. Эдийн засаг, бизнес, банк, санхүүгийн асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг 4 дүгээр хавсралтаар;

1.5. Төрийн бүтээмж, засаглалын шинэчлэлийн асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг 5 дугаар хавсралтаар;

1.6. Хөдөөгийн хөгжлийн асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг 6 дугаар хавсралтаар;

1.7. Хүнд ээлтэй, хүртээмжтэй орчин, тэгш оролцооны асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг 7 дугаар хавсралтаар;

1.8.Үндэсний баялгийн сан, олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлыг хангах асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг 8 дугаар хавсралтаар;

1.9.Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг 9 дүгээр хавсралтаар;

1.10.Эрүүл мэндийн асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг 10 дугаар хавсралтаар;

1.11.Хүний эрх, эрх чөлөөний асуудал, хүний эрхийн зөрчил бүхий хууль тогтоомжид үнэлэлт, дүгнэлт өгөх, холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг 11 дүгээр хавсралтаар;

1.12.Эрчим хүчний бие даасан байдлыг нэмэгдүүлэх, ногоон эрчим хүчний асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг 12 дугаар хавсралтаар.

2.Ажлын хэсгүүдийн санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах үйл ажиллагаанд баримтлах чиглэлийг 13 дугаар хавсралтаар баталсугай.

3.Энэхүү захирамжийн 1-д заасан ажлын хэсгүүдийн үйл ажиллагааг зохион байгуулж, үр дүнг 2026 оны хавар, намрын ээлжит чуулганы хугацаанд багтаан танилцуулахыг ажлын хэсгийн ахлагч нарт даалгасугай.

4.Ажлын хэсгийг үйл ажиллагааны чиглэлээр дэд хэсэгт хуваарилах, эрхлэх асуудал нь хамаарах Байнгын хорооноос мэргэжил, арга зүй, зохион байгуулалтын туслалцаа авах, холбогдох байгууллагын албан хаагчдыг татан оролцуулахыг ажлын хэсгийн ахлагч нарт зөвшөөрсүгэй.

5.Эрхлэх асуудлын хүрээнд хамаарах ажлын хэсгүүдийн үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлж ажиллахыг Байнгын хороодын дарга нарт даалгасугай.

6.Энэхүү захирамжийн дагуу байгуулагдсан ажлын хэсгүүдийн үйл ажиллагаанд мэргэжил, арга зүй, зохион байгуулалтын туслалцаа үзүүлэхийг Улсын Их Хурлын Тамгын газар (Л.Өлзийсайхан)-т үүрэг болгосугай.

ДАРГА

Н.УЧРАЛ

Монгол Улсын Их Хурлын даргын
2025 оны 12 дугаар сарын 16-ны
өдрийн 523 дугаар захирамжийн
1 дүгээр хавсралт

**Хүний хөгжил, боловсрол, шинжлэх ухааны асуудлаар
санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн
төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг**

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Ж.Галбадрах

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн дэд ахлагч:

О.Батнайрамдал

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн гишүүд:

Ч.Анар

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ж.Золжаргал

-Улсын Их Хурлын гишүүн

О.Саранчулуун

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Б.Түвшин

-Улсын Их Хурлын гишүүн

А.Ундраа

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Г.Уянгахишиг

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Б.Хэрлэн

-Улсын Их Хурлын гишүүн

С.Эрдэнэболд

-Улсын Их Хурлын гишүүн

---oOo---

Монгол Улсын Их Хурлын даргын
2025 оны 12 дугаар сарын 26-ны
өдрийн 523 дугаар захирамжийн
2 дугаар хавсралт

**Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, дэд бүтэц, хөгжлийн төслүүдийн
асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн
төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг**

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Г.Лувсанжамц -Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн дэд ахлагч:

Ч.Лодойсамбуу -Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн гишүүд:

Ч.Анар	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Х.Баасанжаргал	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Ж.Галбадрах	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Д.Ганмаа	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Б.Жаргалан	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Ж.Золжаргал	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Б.Мөнхсоёл	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Б.Пунсалмаа	-Улсын Их Хурлын гишүүн
О.Саранчулуун	-Улсын Их Хурлын гишүүн
А.Ундраа	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Б.Хэрлэн	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Л.Энхнасан	-Улсын Их Хурлын гишүүн

---oOo---

Монгол Улсын Их Хурлын даргын
2025 оны 12 дугаар сарын 26-ны
өдрийн 523 дугаар захирамжийн
3 дугаар хавсралт

**Хот байгуулалтын асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах,
холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах
үүрэг бүхий ажлын хэсэг**

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Ж.Алдаржавхлан

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн дэд ахлагч:

Д.Пүрэвдаваа

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн гишүүд:

Н.Алтаншагай

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ж.Батсуурь

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Н.Батсүмбэрэл

-Улсын Их Хурлын гишүүн

П.Ганзориг

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Х.Ганхуяг

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Г.Лувсанжамц

-Улсын Их Хурлын гишүүн

П.Сайнзориг

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Д.Энхтуяа

-Улсын Их Хурлын гишүүн

---oOo---

Монгол Улсын Их Хурлын даргын
2025 оны 12 дугаар сарын 26-ны
өдрийн 523 дугаар захирамжийн
4 дүгээр хавсралт

**Эдийн засаг, бизнес, банк, санхүүгийн асуудлаар
санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн
төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг**

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Д.Энхтүвшин -Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн дэд ахлагч:

Г.Уянгахишиг -Улсын Их Хурлын гишүүн

Б.Түвшин -Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн гишүүд:

Р.Батболд	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Ш.Бямбасүрэн	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Б.Пунсалмаа	-Улсын Их Хурлын гишүүн
П.Сайнзориг	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Л.Соронзонболд	-Улсын Их Хурлын гишүүн
А.Ундраа	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Д.Үүрийнтуяа	-Улсын Их Хурлын гишүүн

---oOo---

Монгол Улсын Их Хурлын даргын
2025 оны 12 дугаар сарын 26-ны
өдрийн 523 дугаар захирамжийн
5 дугаар хавсралт

**Төрийн бүтээмж, засаглалын шинэчлэлийн асуудлаар
санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн
төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг**

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Ц.Сандаг-Очир -Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн дэд ахлагч:

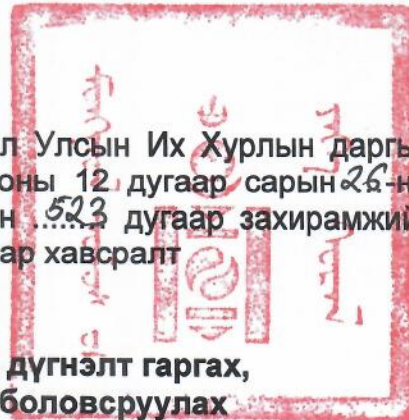
П.Ганзориг -Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн гишүүд:

О.Алтангэрэл	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Ч.Анар	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Б.Баярбаатар	-Улсын Их Хурлын гишүүн
С.Зулпхар	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Л.Мөнхбаатар	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Б.Хэрлэн	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Д.Цогтбаатар	-Улсын Их Хурлын гишүүн

---oOo---

Монгол Улсын Их Хурлын даргын
2025 оны 12 дугаар сарын 26-ны
өдрийн 523 дугаар захирамжийн
6 дугаар хавсралт

**Хөдөөгийн хөгжлийн асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах,
холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах
үүрэг бүхий ажлын хэсэг**

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Ц.Идэрбат

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн дэд ахлагч:

О.Амгаланбаатар

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн гишүүд:

М.Бадамсүрэн

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ж.Бат-Эрдэнэ

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Р.Батболд

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ж.Батжаргал

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Г.Ганбаатар

-Улсын Их Хурлын гишүүн

П.Ганзориг

-Улсын Их Хурлын гишүүн

М.Мандхай

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Л.Мөнхбаясгалан

-Улсын Их Хурлын гишүүн

З.Мэндсайхан

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Н.Наранбаатар

-Улсын Их Хурлын гишүүн

П.Сайнзориг

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Б.Түвшин

-Улсын Их Хурлын гишүүн

А.Ундраа

-Улсын Их Хурлын гишүүн

---oOo---

Монгол Улсын Их Хурлын даргын
2025 оны 12 дугаар сарын 26-ны
өдрийн 523. дугаар захирамжийн
7 дугаар хавсралт

**Хүнд ээлтэй, хүртээмжтэй орчин, тэгш оролцооны асуудлаар
санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн
төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг**

Ажлын хэсгийн ахлагч:

О.Саранчулуун -Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн дэд ахлагч:

Ж.Баясгалан -Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн гишүүд:

Н.Алтаншагай	-Улсын Их Хурлын гишүүн
А.Ариунзаяа	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Н.Батсүмбэрэл	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Д.Ганмаа	-Улсын Их Хурлын гишүүн
М.Ганхүлэг	-Улсын Их Хурлын гишүүн
С.Замира	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Д.Үүрийнтуяа	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Л.Энхнасан	-Улсын Их Хурлын гишүүн
С.Эрдэнэбат	-Улсын Их Хурлын гишүүн

---oOo---

Монгол Улсын Их Хурлын даргын
2025 оны 12 дугаар сарын 26-ны
өдрийн 523 дугаар захирамжийн
8 дугаар хавсралт

**Үндэсний баялгийн сан, олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлыг хангах
асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн
төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг**

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Б.Уянга

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн дэд ахлагч:

Б.Жаргалан

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн гишүүд:

Р.Батболд

-Улсын Их Хурлын гишүүн

О.Батнайрамдал

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ч.Лодойсамбуу

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Г.Лувсанжамц

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Б.Мөнхсоёл

-Улсын Их Хурлын гишүүн

З.Мэндсайхан

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Н.Наранбаатар

-Улсын Их Хурлын гишүүн

А.Ундраа

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Д.Үүрийнтуяа

-Улсын Их Хурлын гишүүн

С.Цэнгүүн

-Улсын Их Хурлын гишүүн

---oOo---

Монгол Улсын Их Хурлын даргын
2025 оны 12 дугаар сарын 26-ны
өдрийн 523 дугаар захирамжийн
9 дүгээр хавсралт

**Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах,
холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах
үүрэг бүхий ажлын хэсэг**

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Б.Бат-Эрдэнэ -Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн дэд ахлагч:

С.Одонтуяа -Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн гишүүд:

Э.Болормаа	-Улсын Их Хурлын гишүүн
М.Ганхүлэг	-Улсын Их Хурлын гишүүн
С.Лүндэг	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Б.Мөнхсоёл	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Ц.Туваан	-Улсын Их Хурлын гишүүн
А.Ундраа	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Б.Уянга	-Улсын Их Хурлын гишүүн

---oOo---

Монгол Улсын Их Хурлын даргын
2025 оны 12 дугаар сарын 26-ны
өдрийн 523 дугаар захирамжийн
10 дугаар хавсралт

**Эрүүл мэндийн асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах,
холбогдох хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах
үүрэг бүхий ажлын хэсэг**

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Д.Ганмаа -Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн дэд ахлагч:

Б.Бейсен -Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн гишүүд:

Т.Мөнхсайхан	-Улсын Их Хурлын гишүүн
У.Отгонбаяр	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Г.Очирбат	-Улсын Их Хурлын гишүүн
О.Саранчулуун	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Г.Тэмүүлэн	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Д.Үүрийнтуяа	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Л.Энхнасан	-Улсын Их Хурлын гишүүн
С.Эрдэнэболд	-Улсын Их Хурлын гишүүн

---oOo---

Монгол Улсын Их Хурлын даргын
2025 оны 12 дугаар сарын 24-ны
өдрийн 523 дугаар захирамжийн
11 дүгээр хавсралт

**Хүний эрх, эрх чөлөөний асуудал, хүний эрхийн зөрчил бүхий
хууль тогтоомжид үнэлэлт, дүгнэлт өгөх, холбогдох хууль
тогтоомжийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг**

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Х.Баасанжаргал -Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн дэд ахлагч:

С.Эрдэнэболд -Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн гишүүд:

О.Алтангэрэл	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Ж.Бат-Эрдэнэ	-Улсын Их Хурлын гишүүн
М.Ганхүлэг	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Ч.Лодойсамбуу	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Л.Мөнхбаясгалан	-Улсын Их Хурлын гишүүн
М.Нарантуяа-Нара	-Улсын Их Хурлын гишүүн
О.Номинчимэг	-Улсын Их Хурлын гишүүн
П.Сайнзориг	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Х.Тэмүүжин	-Улсын Их Хурлын гишүүн
А.Ундраа	-Улсын Их Хурлын гишүүн
Г.Уянгахишиг	-Улсын Их Хурлын гишүүн
С.Эрдэнэбат	-Улсын Их Хурлын гишүүн

---oOo---

Монгол Улсын Их Хурлын даргын
2025 оны 12 дугаар сарын 26-ны
өдрийн 523 дугаар захирамжийн
12 дугаар хавсралт

**Эрчим хүчний бие даасан байдлыг нэмэгдүүлэх, ногоон эрчим хүчний
асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах, холбогдох хууль тогтоомжийн
төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг**

Ажлын хэсгийн ахлагч:

М.Энхцэцэг

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн дэд ахлагч:

С.Цэнгүүн

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ажлын хэсгийн гишүүд:

Н.Алтаншагай

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Х.Жангабыл

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ж.Золжаргал

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ц.Идэрбат

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Б.Найдалаа

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Н.Наранбаатар

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ч.Номин

-Улсын Их Хурлын гишүүн

У.Отгонбаяр

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Г.Очирбат

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Ц.Сандаг-Очир

-Улсын Их Хурлын гишүүн

Р.Сэддорж

-Улсын Их Хурлын гишүүн

---oOo---

Монгол Улсын Их Хурлын даргын
2025 оны 12 дугаар сарын 26-ны
өдрийн 523 дугаар захирамжийн
13 дугаар хавсралт

Ажлын хэсгийн үйл ажиллагаанд баримтлах чиглэл

Ажлын хэсгүүд энэхүү захирамжийн 1-д заасан санаачилгыг хэрэгжүүлэх, холбогдох санал, дүгнэлт гаргах, хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулахад дараах чиглэлийг баримтална. Үүнд:

1.Эдийн засаг, бизнесийн орчны саад бэрхшээлээс чөлөөлөх

1.1.эдийн засгийн идэвхжил, төрөлжилтийг нэмэгдүүлэх, экспортыг дэмжих, гадаад худалдааг хөнгөвчлөх, хөрөнгө оруулалт, худалдааны эрх зүйн орчны саад тотгороос чөлөөлөх;

1.2.төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийг цөөлөх, эдийн засаг дахь төрийн оролцоог бууруулах, шаардлагагүй хөрөнгийг хувьчлах, олон нийтийн болгох, өрсөлдөөнд суурилсан чөлөөт зах зээлийг дэмжих;

1.3.шаардлагагүй зөвшөөрлийг хасах, мэдэгдлээр солих, зөвшөөрөл олгох процессыг хөнгөвчлөх, давхардсан зохицуулалтаас чөлөөлөх, хүчингүй болгох;

1.4.иргэн, хуулийн этгээдийн хувийн өмчийг хамгаалах эрх зүйн орчныг сайжруулах;

1.5.бага, дунд орлоготой иргэд, жижиг, дунд бизнес эрхлэгчдийн татварын ачааллыг бууруулах, оновчтой, уян хатан нөхцөлийг бүрдүүлэх, шүүхийн шийдвэр гарснаас бусад тохиолдолд татварын зорилгоор аливаа иргэн, хуулийн этгээдийн дансыг хаах, битүүмжлэх арга хэмжээг авдаггүй байх;

1.6.төрийн хяналт, шалгалтын давхардлыг арилгах, зөвлөн туслах, урьдчилан сэргийлэх чиглэлд давамгайлсан хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх;

1.7.хөрөнгө оруулагч, бизнес эрхлэгчдийн хууль ёсны эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах, гомдлыг шийдвэрлэх цахим тогтолцоог бүрдүүлж, нутагшуулах;

1.8.иргэний шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх үйл ажиллагааг шуурхай, ил тод, нээлттэй болгох эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх;

2.Засаглалыг сайжруулж, хүнд суртлаас чөлөөлөх

2.1.төр-иргэний харилцаанд тогтсон хүнд суртал, захиргаадалтын сөрөг арга барил, иргэдэд ээлгүй хандлагыг өөрчлөх, хүн төвтэй төрийн үйлчилгээ, хариуцлагад суурилсан засаглалын соёлыг төлөвшүүлэх;

2.2.чиг үүргийн хийдэл, давхардлыг зураглан гаргах, төрийн зарим чиг үүргийг төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодод шилжүүлэх, гэрээгээр гүйцэтгүүлэх;

2.3.төрийн албаны сонгон шалгаруулалтыг шинэчлэх, чадварлаг хүний нөөцийг бүрдүүлэх, сэлгэх бодлогыг түлхүү хэрэгжүүлэх, төрийн албаны чадамжийг нэмэгдүүлэх;

2.4.төрийн байгууллагын чиг үүргийн давхардлыг арилгаж, уялдаа холбоог сайжруулж, үр дүнтэй зохион байгуулах.

3.Хууль тогтоомжийн давхардал, хийдэл, зөрчлөөс чөлөөлөх

3.1.хүний эрх, эрх чөлөөг хязгаарлаж болзошгүй хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний актуудыг тодорхойлох, системтэй эрх зүйн дүн шинжилгээ хийж, Үндсэн хуульд нийцээгүй, хуучирсан, давхардсан зохицуулалтыг шинэчлэх, хүчингүй болгох санал боловсруулах;

3.2.хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаврын үнэлгээг Улсын Их Хурлаар тухай бүр хэлэлцүүлж, хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, холбогдох нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хуулийн төсөл боловсруулах арга хэмжээг цаг алдалгүй авах;

3.3.Монгол Улсын Их Хурал хууль тогтоомжийн биелэлтэд хяналт тавих, Улсын Их Хурлын хянан шалгах чиг үүргийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд хиймэл оюун, их өгөгдлийг ашиглах, судалгаа, эрдэм шинжилгээний болон олон нийтийн байгууллагуудын оролцоог нэмэгдүүлэх.

4.Ухаалаг засаглалыг нэвтрүүлж, авлига, хүнд суртлаас чөлөөлөх

4.1.төрийн үйл ажиллагааг дижитал засаглалд бүрэн шилжүүлж, төрийн мэдээлэл солилцоог бодит цагийн горимд шилжүүлэх, оновчтой бодлого боловсруулах үйл ажиллагааг дэмжих зорилгоор салбаруудын их өгөгдлийн санг бүрдүүлж, авлига, хүнд суртал хамгийн их үүсгэж буй үйл ажиллагааг хиймэл оюун ашиглан илрүүлж, шийдвэрлэх;

4.2.нийтийн үйлчилгээг хүн, хуулийн этгээдэд хурдан шуурхай, хүртээмжтэй хүргэх зорилгоор дижитал технологи, цахим шийдлийг нэн тэргүүнд нэвтрүүлж, хүний оролцоогүй, хиймэл оюун ашиглан шинжилж, шаардлагагүй зохицуулалтаас чөлөөлөх.